

R

REVEIL-SERIE

WERP U IN JEZUS' ARMEN
VOOR RUST

ABRAHAM HELLENBROEK

No. 544

MEI 2018

ABRAHAM HELLENBROEK

Abraham Hellenbroek werd geboren te Amsterdam op 3 december 1658. Hij was de zoon van de koopman Johannes Hellenbroek en Elisabeth Kluft. Thuis ontving hij een godsdienstige opvoeding.

Aan de Illustre School in Amsterdam volgde hij voorbereidend onderwijs, waarna hij in 1677 theologie ging studeren aan de universiteit van Leiden. Na de voltooiing daarvan werd hij in 1682 tot predikant bevestigd in zijn eerste gemeente Zwammerdam. Vervolgens diende hij de gemeenten van Zwijndrecht (1691), Zaltbommel (1694) en Rotterdam (1695). Toen hij nog in Zwammerdam stond, trouwde hij op 21 februari 1690 te Rotterdam met Geertruida van der Hoeven, dochter van Nicolaas van der Hoeven, koopman en regerend schepen te Rotterdam. In 1728 ging Hellenbroek met emeritaat. Hij overleed in Rotterdam op 16 december 1731. Zijn vrouw overleefde hem meer dan twintig jaar, zij overleed in 1753.

Abraham Hellenbroek werd in aanvang getypeerd als coccejaan, maar na een geestelijke

ommekeer, die omstreeks 1690 plaatsvond, koos hij voor de voetiaanse stroming in de kerk. Hij was een befaamd prediker. Sommigen (o.a. Melchior Leydekker en Johannes à Marck) beschouwden hem als de bekwaamste kanselredenaar van zijn tijd. Zijn prediking kenmerkte zich door een sterke analyse van de tekst. Daarbij was hij niet afkerig van vergeestelijking van bijbelteksten, zoals o.a. blijkt uit zijn verklaring van het Hooglied. In de toepassing legde Hellenbroek meestal grote nadruk op de praktijk van de godzaligheid. Hij pleitte zeer voor levensheiliging, besteedde aandacht aan de actualiteit en toonde zich zo een praktische en pastorale zielzorger. Vooral in zijn tijdpreken ijverde hij voor een reformatie van de zeden onder het volk en de dienaren van overheid en kerk. Van zijn diaconale instelling getuigt het feit dat hij giften inzamelde voor de Hugenoten op de Franse galeien. De giften droeg hij over aan de Waalse diaconie in Rotterdam.

Opvallend is zijn irenische visie op de Joden. In zijn werk “De evangelische Jesaja” beschouwt hij hen als de stam waarop de heide-

nen zijn geënt; bekeerde Joden en bekeerde heidenen vormen de Kerk van het Nieuwe Testament.

Al in zijn eerste gemeente beijverde Hellenbroek zich voor de verbetering van de catechese. Dat leidde in 1706 tot de uitgave van een geheel nieuw catechisatieboekje, getiteld: “Voorbeeld der goddelijke Waarheden”. Het beleefde tientallen herdrukken, en wordt tot op vandaag gebruikt in vele gemeenten. Er verscheen in de zestiger jaren van de vorige eeuw ook een hertaalde uitgave: “De Geloofsleer voor onze christelijke jeugd” (Oostburg z.j.). Tijdens zijn leven verschenen zijn prekenbundels “De evangelische Jesaja” (1701-1703) en “Het Hooglied van Salomon” (1718-1720). Na zijn overlijden werden nog enkele prekenbundels van hem voor de pers gereed gemaakt door zijn neef Frederik Hendrik Hellenbroek, namelijk “Bijbelse Keurstoffen” in twee delen (1733-1734), “De kruis triomph van Vorst Messias” (1737), en “Nuttige Mengelstoffen” (1742). Naar het oordeel van deze neef stelde Abraham Hellenbroek in zijn preken alleen die zaken aan de orde die in het kader van een

zorgvuldige exegese echt gezegd moesten worden. Daardoor vielen zijn preken niet lang uit.

Bron: Biografisch Lexicon voor de geschiedenis van het Nederlandse Protestantisme, deel 5, pg. 237-238.

De hiernavolgende preek is herschreven in de taal en stijl van het hedendaagse Nederlands. Ze is afkomstig uit het boek “Bybelsche Keurstoffen” (1733), zynde een verzameling van verscheyde texten, zo des Ouden als des Nieuwen Testaments, naar gelegentheid van tyden en zaken verklaart en toegepast door Abraham Hellenbroek, in zyn leven bedienaar des Heiligen Euangeliums te Rotterdam, uit zijn nagelatene schriften ter beoginge van gemene nut en stigtinge in het licht gebragt door Frederik Hendrik Hellenbroek. De preek, gehouden op 4 april 1723, is te vinden in het eerste deel van bovengenoemd werk, pagina 293-306. Ook is ze uitgegeven in de Bibliotheek “Overjarig koren”, 14e jaargang no. 6 van oktober 1936, door Uitgeversbureau Firma Romijn & Van der Hoff te Gorinchem.

WERP U IN JEZUS' ARMEN VOOR RUST

door

ABRAHAM HELLENBROEK

“Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven.” *Mattheüs 11:28*

Wanneer de Heere Jezus in Jesaja 61 het grote doel van Zijn zending wil aantonen, is het zeer opmerkelijk dat Hij daarvan zegt: Ik ben gezonden ‘om te verbinden de gebrokenen van hart (...) en om alle treurigen te troosten’. Het is zo dat de Heere Jezus een Zaligmaker van zondaren is, maar alleen van gebroken en beschaamde zondaren, die onder het zien en gevoelen van hun zonden treurig en gebogen zijn. Daarom was Zijn Woord: ‘Die gezond zijn hebben de medicijnmeester niet van node, maar die ziek zijn. Ik ben niet gekomen om te roepen rechtvaardigen, maar zondaars tot beke-

ring' (Mattheüs 9:12-13). Dat wil zeggen, zulke zondaren die in eigen oog geen rechtvaardigen zijn, maar die zichzelf als zondaren en geestelijk zieken hebben leren kennen. Daardoor lopen ze gewond en gevoelig naar Hem toe als de Medicijnmeester. Hierom wordt er gezegd in Lukas 19: 'Hij is gekomen om te zoeken en zalig te maken wat verloren was.' Niet maar verloren in zichzelf, maar ze zien en betreuren hun verloren staat. Het zijn zondaren die onder de last van hun zonden en onder de druk van hun ellende moedeloos schijnen te zullen bezwijken.

Zie de waarheid van wat ik zeg in onze tekst. Hoe begint de Heere Jezus hier Zijn hemelse opdracht? Tot wie richt Hij Zich? Tot vermoeiden en belasten, die Hij tot Zijn gemeenschap roept: 'Komt herwaarts tot Mij allen, die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven.'

In de aan onze tekst voorafgaande verzen wordt ons de hardnekkigheid van de meeste en vooral van de aanzienlijken onder de Joden aangetoond als een rechtvaardig oordeel dat voortvloeide uit het soevereine welbehagen van God. Dit bestek was ook aan de Zoon gegeven.

Om echter de kleinen, die in waarheid tot Hem zouden komen daardoor niet moedeloos te maken, toont Hij nu in de tekstwoorden aan dat Zijn vredeboodschap tot hen gericht is. Hij zegt tot hen: ‘Komt herwaarts tot Mij allen, die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven.’ Deze nodiging is zo liefelijk dat ik geen aanprijzing nodig heb om er uw aandacht op te vestigen. Een der meest aantrekkelijke woorden die ooit van de genadelippen van Jezus gevloeid zijn.

We letten achtereenvolgens op drie punten:

1. De omschrijving van de personen die Jezus roept: *Allen die vermoeid en belast zijn.*
2. Zijn nodiging die Hij tot hen richt: *Komt herwaarts tot Mij.*
3. De belofte waarmee Hij hen lokt en aanmoedigt: *En Ik zal u rust geven.*

1.

Vermoeid en belast zijn twee uitdrukkingen die in betekenis niet veel verschillen. Wil men echter enig onderscheid maken, dan moet men ‘belast’ als eerste noemen. Vermoeid zijn, is dan iets dat voortvloeit uit belast zijn. Door

belast te zijn, wordt men vermoeid. Dan zou ‘vermoeid en belast zijn’ iemand aanduiden, zoals Jezus zegt, die door een last vermoeid is. Men kan belast zijn en nog niet vermoeid, als de last te dragen is of kort van duur. Daarom geeft Jezus door de toevoeging aan welke lastdragers Hij bedoelt, hen namelijk die daaronder vermoeid zijn. Alle mensen leven van nature onder een zware last, maar niet allen zijn eronder vermoeid. Alleen zij zijn het voorwerp van Jezus’ nodiging die vermoeid en belast zijn.

Nu zijn er verschillende uitleggers die hierop alles betrekken wat voor de Joden in die tijd tot een last en daarom tot vermoeidheid was. We kunnen hierbij denken aan de ceremoniële wet, die door Petrus een juk genoemd wordt. Dit juk, zegt hij in Handelingen 15:10, hebben noch onze vaders, noch wij kunnen dragen. Anderen verstaan eronder de last van menselijke tradities en instellingen. Daarmee hebben de Joodse leiders in latere tijden Israël ongekend bezwaard en vermoeid. Jezus zegt daarvan: ‘Zij binden lasten, die zwaar zijn en kwalijk om te dragen, en leggen ze op de

schouders van de mensen' (Mattheüs 23:4). Als iemand er nu op staat om dit zo op te vatten, willen we dat niet scherp betwisten. Maar het zal naar ons oordeel het minst belangrijke zijn wat Jezus hier op het oog heeft. Wellicht bedoelt Hij het in het geheel niet. Het heeft hier ongetwijfeld een veel rijkere betekenis. Het staat veel meer in verband met de beloofde rust als we hier denken aan een meer geestelijke vermoeidheid als gevolg van een meer geestelijke last. Dan komt het ook meer overeen met andere omschrijvingen van zondaren die Jezus tot Zijn rust roept, namelijk hongerige, dorstige en verslagen zondaren. Dan is het een roeping en een belofte niet alleen voor de Joden, maar ook voor zondaren van alle tijden en volken, zo ruim als doorgaans alle Evangelielessen en -beloften zijn. De last waarop Jezus hier ziet, denk ik, is de last van de zonde, de last van de geschonden zedenwet, de last van Gods rechtvaardigheid en Zijn ontstoken toorn. Als iemand daarmee belast is, betekent dat niet alleen dat hij die last op zich heeft, maar ook dat hij de last daarvan gevoelt en onder die last vermoeid wordt. Dat

is de gestalte waarop Jezus hier doelt met de twee uitdrukkingen van vermoeid en belast te zijn. Dat de ziel onder het gezicht van zonde en toorn, van vloek en eeuwige veroordeling, en van eigen geestelijke onmacht zo terneergedrukt wordt, dat ze uitgeput schreeuwt en uitziert naar verlichting. Laten we dat nader aantonen om zodoende de gesteldheid van een werkelijk vermoeide en belaste ziel wat beter te leren kennen.

Het eerste wat in een geestelijk vermoeide en belaste ziel gevonden wordt is een wezenlijk inzicht in zijn diepe ellendestaat. Dat is een bewustheid van zondigheid en de daaruit voortvloeiende veroordeling en in volslagen onmacht om zich daaruit te kunnen redden. David zegt in Psalm 51: 'Ik ken mijn overtredingen.' De tollenaar in Lukas 18 zegt van zichzelf: 'O God! Wees mij zondaar genadig!' Ik noem dat een wezenlijk zien, want het zien van zonden op zichzelf is niet genoeg. Het moet geen oppervlakkig zien zijn, maar zo dat men er nauwkeurig acht op geeft. 'Mijn zonde is steeds voor mij', zegt

Koning David in Psalm 51. Ook moet het geen zien zijn in algemene zin of een alleen maar toestemmen dat men zondig is. Maar het gaat om een onderscheiden zien van erfzonde en bedreven zonden waarin men zelf gezondigd heeft. Het moet een zien van zonden zijn in hun verfoeilijkheid, onbetamelijkheid en bittere gevolgen. Zulk een zien eist de Heere: ‘Weet dan en zie, dat het kwaad en bitter is, dat gij de HEERE uw God verlaat en Mijn vreze niet bij u is, spreekt de Heere, de HEERE der heerscharen’ (Jeremia 2:19).

Het tweede waaruit geestelijke vermoeidheid en belast zijn bestaat, is een pijnlijk en drukkend gevoel van dat alles, zoals David zegt in Psalm 38: ‘Mijn ongerechtigheden gaan over mijn hoofd; als een zware last zijn ze mij te zwaar geworden. Mijn etterbuilen stinken, ze zijn vervuild vanwege mijn dwaasheid.’ De veelheid en het grove karakter van de zonden drukken zo gevoelig op het hart. Het geweten wordt erdoor belast en bezwaard. Toorn en hel maken hem zo benauwd, dat hij moet uitroepen: Ik ben doodbrakende; ik draag uw vervaarnissen, uw toornigheden gaan over mij (Psalm 88:16-17).

Het derde waaruit geestelijk vermoeid en belast zijn bestaat, is een geestelijke afgematheid. Vergelijk dit met lichamelijke vermoeidheid. Deze brengt machteloosheid en uitputting met zich mee, hijgen en zuchten, kortademigheid, beven, en in onmacht vallen. Vergelijkbare verschijnselen doen zich voor in een geestelijk vermoeide en belaste. Onder het zien en gevoelen van zijn verloren staat, wordt hij geestelijk terneergeslagen. Hij voelt zijn machteloosheid in hart en ziel. Hierdoor beeft hij van binnen en hij bezwijkt in geestelijke machteloosheid. Zie Psalm 88: 'Ik ben geworden als een man die krachteloos is.' In Psalm 34 lezen we: Er is geen vrede in mijn beenderen, vanwege mijn zonde. Ik ben verzwakt, en uitermate zeer verbrijzeld. Mijn kracht heeft mij verlaten. Psalm 69 zegt: 'Ik ben vermoeid door mijn roepen, mijn keel is ontstoken, mijn ogen zijn bezweken.' Dit vermoeid zijn houdt dus een geestelijk bezwijken in. De ziel beseft dat ze niet bij machte is zich te redden en geeft het op. Radeloos zinkt ze weg en roept uit: 'Mijn geest bezwijkt' (Psalm 143:7).

Het vierde dat hoort bij geestelijk vermoeid en belast zijn, is een diep verlangen om geholpen en van die last bevrijd te worden. Zo'n vermoeide belaste voelt zich misnoegd over zijn ongelukkige staat. Met de melaatsen in 2 Koningen 7 zegt hij: 'Wat blijf ik hier totdat ik sterf?' Al is het hem nog duister hoe hij eruit verlost moet worden, toch wil hij niet in deze staat blijven. Daarom ziet hij in deze vermoeidheid uit naar hulp. Hij smacht naar verlossing en rust. Als hij het rechte en enige middel daartoe in het oog krijgt, dan kan hij niet wachten, maar hij wil en moet ernaartoe. Dit smachtend uitzien zien we bij de verslagenen van hart in Handelingen 2: 'Wat zullen we doen mannenbroeders? Ook bij de bevende stokbewaarder: 'Lieve heren, wat moet ik doen opdat ik zalig worde?' Dan klinkt het terstond: 'Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezès doods?' (Romeinen 7:24). Ook zegt zo iemand: 'Mijn ziel is begerig en bezwijkt ook van verlangen naar de voorhoven des HEEREN; mijn hart en mijn vlees roepen uit tot de levende God' (Psalm 84).

Zie, dat is nu vermoeid en belast zijn. Dat is de toestand van hen die Jezus nodigt. Die allen roept Hij. ALLEN die vermoeid en belast zijn. Zo laat de Heere Jezus zien dat Hij niemand uitsluit van hen die zo gesteld zijn. Hij maakt tussen hen geen onderscheid, of ze nu rijk zijn of arm, jong of oud, man of vrouw, Griek of Jood, ja ook niet of ze nu meer of minder vermoeid zijn. Als ze het maar in waarheid zijn, behoeft hier niemand achter te blijven. Maar al zijn het allen, Jezus laat door het gebruiken van deze woorden ook zien, dat zij het alléén zijn, namelijk allen die vermoeid en belast zijn, en geen anderen. Het is dan ook dwaas van de voorstanders van algemene genade, als ze ook deze tekst gebruiken om hun dwaling te bewijzen. Zijn soms alle mensen vermoeiden en belasten? Uit wat we gezegd hebben over vermoeiden en belasten, blijkt wel iets anders.

Misschien denkt en vraagt nu iemand: Waarom nodigt Jezus alleen vermoeiden en belasten? Waarom wil Hij zondaars eerst in deze toestand zien, voordat Hij hen de rust van Zijn genade wil schenken? Mijn antwoord is:

- Hij wil hen leren van zichzelf af te zien en ook van iedere gedachte dat zij zichzelf door hun eigen gerechtigheid kunnen helpen.
- Hij wil hen gewillig maken om met Hem in onderhandeling te treden over hun behoud.
- Hij wil Zichzelf meer beminnelijk, dierbaar en noodzakelijk maken om hen alle voorwaarden van Zijn aanbod te doen omhelzen.
- Hij wil voor hen de zonden bitter maken, zodat ze de zondeweg des te gemakkelijker verlaten.
- Hij wil hen dankbaarder maken voor de verlossing en de rust die zij in Hem vinden.
- Hij wil hen zoveel te groter doen denken van Zijn onnaspeurlijke wijsheid en genade in het redden van hen, om daarvan ook te meer eer te ontvangen.

2.

Zie hier de wijsheid van deze Evangelieweg, die Jezus gaat als Hij zondaren eerst in een staat van vermoeid en belast zijn wil brengen, eer Hij aan hen Zijn genade wil schenken. Maar op deze weg komt tot zulke vermoeiden en belasten ook Zijn *nodiging*. Want tot hen

komt het Woord van Jezus: ‘Komt herwaarts tot Mij allen die vermoeid en belast zijt en Ik zal u rust geven.’

Toen Jezus op aarde was, heeft Hij ook wel sommigen verplicht om lichamelijk dicht bij Hem te zijn en zo tot Hem te komen, Hem te volgen en zich in Zijn gezelschap te voegen. Zo heeft Hij ook wel gehele scharen genodigd om tot Hem te komen en Zijn onderwijs te horen.

Hier echter bedoelt Jezus niet het uiterlijke, lichamelijke komen tot Hem, want dat zou dan eindigen als Hij niet meer op aarde zou zijn. Zo kwamen er ook wel velen tot Hem, Zijn vijanden, die verworpingen waren en bleven, zonder de ware rust te vinden. In de tekst is meer bedoeld een geestelijk komen. Niet een komen met de voeten, maar met het hart. Dat houdt meer in dan die ene daad van het komen.

In ruimere zin komt men ook tot de Heere Jezus door een uiterlijke belijdenis, het aannemen van de leer van het Evangelie. In die betekenis wordt er gesproken van het toebrengen van de heidenen tot de kerk: ‘Hef uw ogen rondom op, en zie, die allen zijn vergaderd, zij komen tot u; uw zonen zullen van verre komen en uw

dochters zullen aan uw zijde opgevoed worden' (Jesaja 60:4).

Men komt ook tot de Heere Jezus in het gebed. Dat is ook een komen naar het Woord van God: 'Ben Ik Israël een woestijn geweest, of een land van uiterste donkerheid? Waarom zegt dan Mijn volk: Wij zijn heren, wij zullen niet meer tot U komen?' (Jeremia 2:31).

Allereerst echter en het meest wezenlijk wordt hier gezien op een komen tot Jezus door het geloof. Zo wordt komen meermalen met geloven aangeduid: 'Die tot Mij komt, zal geenszins hongeren, en die in Mij gelooft, zal nimmermeer dorsten' (Johannes 6:35). 'Zo iemand dorst, die kome tot Mij en drinke. Die in Mij gelooft, gelijk de Schrift zegt, stromen van levend water zullen uit zijn binnenste vloeien' (Johannes 7:37-38).

Wilt u nauwkeurig weten hoe het bij dit komen toegaat?

De eerste daad van een ziel die tot Jezus komt, is een uitgaan en afzien van zichzelf. Dat is het punt waarvandaan dit komen begint. De ziel stapt af van alle inbeelding dat zij iets is, van

alle eigengerechtigheid. Ze is ontevreden in haar staat en verkeert in een heilige hopeloosheid dat ze zichzelf kan helpen en ziet uit naar een middel tot behoud.

Nu de ziel is afgebracht van eigen gronden, is de tweede stap in dit komen het in het oog krijgen van Jezus in Zijn volheid en beminnelijkheid als de enige Weg tot het leven. Ze erkent deze Weg en stemt daarmee in. Zo hecht de ziel zich aan Jezus en blijft met liefde op Hem zien, en erkent: ‘Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk (Hooglied 5:16).

De derde stap in dit komen tot Jezus is dat de ziel, nu ze Hem zo in het oog gekregen heeft, vervolgens begint te hongeren en te dorsten naar gemeenschap met Hem. Ze keert nu al de genegenheden en het verlangen van haar hart naar Jezus. Ze wenst Hem te hebben tot haar enig en volkomen deel. Dat is dat hongeren en dorsten van Mattheüs 5:6 en dat schreeuwen van de ziel in Psalm 42:2.

De vierde of laatste stap in dat komen is dat de ziel, nu ze zo begerig gemaakt is, daarop ook metterdaad naar de Heere Jezus gaat. Ze wendt zich nu voluit naar Hem toe om behouden te

worden. Ze vlucht naar Hem toe als de enige Vrijstad. Ze grijpt Hem aan als de enige Borg voor haar ziel en geeft zich aan Hem over op al de vereiste voorwaarden. Ze kiest Hem ook tot haar Hoofd en Koning. Zie, dan is de ziel voluit tot Jezus gekomen. Ze is zo ver genaderd als ze kan en moet, en dan wordt ze in Hem gevonden. Dan kan ze zeggen: ‘Mijn Liefste is mijn, en ik ben Zijn’ (Hooglied 2:16).

Als we nu vragen tot wie wij moeten komen, zegt Jezus heel nadrukkelijk: ‘Kom tot Mij.’ Hij stelt Zich daarmee tegenover de zedenwet waarin veel werkers van eigengerechtigheid onder de Joden in die tijd hun heil zochten. Hij roept daarvan dus weg ‘alle vlees’, omdat uit de werken der wet geen vlees zal gerechtvaardigd worden (Galaten 2:16). Ook stelt Hij zich tegen de offers en andere ceremoniële middelen ter verzoening van het Oude Testament. Daarin zocht het vleeselijke Israël toen ook hun verzoening. Maar deze moesten onder de nieuwe bedeling geheel verdwijnen, omdat nu Jezus daarvoor in de plaats was gekomen, Hij alleen, zonder schaduwen. Ook stelt Hij zich

tegenover de Schriftgeleerden en Joodse gezaghebbers van die tijd. Van hen ondervond Israël meer last dan dat ze rust ontvingen. Daarom roept Jezus hen ook bij hen vandaan als van nietige medicijnmeesters. Ja, Hij stelt Zich hier tegenover alles wat schepsel is, tegenover alles buiten Hem. ‘Tot Mij’ betekent dus: tot Mij alleen! Tot Mij omdat Ik volmaakt en algenoegzaam ben, altijd gereed en gewillig. Er is toch geen andere Naam Die onder de mensen gegeven is, door Welke wij moeten zalig worden (Handelingen 4:12). Zo zegt de Heere Jezus het van Zichzelf: ‘Ik ben de Weg en de Waarheid en het Leven. Niemand komt tot de Vader dan door Mij’ (Johannes 14:6).

Door te komen kunnen zij het verkrijgen. Kom maar herwaarts, kom tot Mij. In de grondtekst is het maar één woord: ‘Kom’. Een gewoon, opwekkend woord wanneer men iemand van elders tot zich wil laten komen. Daarom hebben de vertalers om de opwekking des te meer te benadrukken, het woord herwaarts erbij gevoegd: ‘Kom herwaarts tot Mij.’ Volgens het oorspronkelijke Grieks kan dit woord nu eens klinken als een bevel, dan weer als een opwek-

king, een dringend verzoek, een uitnodiging of een wens. In al deze betekenissen kan het Woord van Jezus hier ook opgevat worden. Het is een bevel en gebod van Jezus, een plicht die het Evangelie eist: Kom tot Mij! Het is ook een opwekking ter aansporing van geestelijk beschroomde of trage vermoeiden en belasten: Kom, kom, Ik roep u! Het is een verzoek, een bede waarmee Hij Zijn trouw aan vermoeiden en belasten op de meest tedere wijze tot uitdrukking brengt. Zoveel waarde hecht Hij aan hun komen: O kom, kom toch. Het is een ruime toelating en gunning. Er is niets dat u behoeft af te schrikken. Ik geef u de vrijheid, kom maar herwaarts. Ten slotte is het een wens van de Heere Jezus, waarin Hij Zijn begeerte en gewilligheid uitdrukt om zondaren te behouden. Dat is de lust van Zijn ziel: Kom, kom herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijn.

3.

Om hen nog meer aan te sporen, lokt Hij hen met een belofte: 'En Ik zal u rust geven.' Jezus ziet hier niet op lichamelijke maar op geestelijke rust. Dat blijkt hieruit dat Hij deze rust

belooft aan geestelijk vermoeiden en belasten en die verbindt met het geestelijke komen. Het kan ook niets anders zijn dan een rust van dat vermoeid en belast zijn waarover Hij hiervoor sprak. Daarom zal dit rustgeven in de lijn van onze verklaring hier niet anders dan uit de volgende twee grote delen bestaan.

Allereerst neemt Hij de last weg die de oorzaak is van de vermoeidheid. Als men iemand van een last ontheft, ontvangt hij rust. Zo geeft ook de Heere Jezus rust, wanneer Hij de oorzaak van de vermoeidheid wegneemt, namelijk de last der zonde met haar vermoeiende omstandigheden en gevolgen. Dat doet Hij in de rechtvaardigmaking, die altijd direct volgt op een vermoeid en gelovig komen tot Jezus. Ze bestaat uit het ontheffen en de vergeving van alle zonden, van schuld en straffen, van alle toorn en eeuwige veroordeling die de zondaar als een last terneerdrukken en die de oorzaak van zijn vermoeidheid zijn. Paulus zegt daarvan in Romeinen 5: ‘Wij dan, gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God door onze Heere Jezus Christus.’ In 2 Korinthe 5 zegt hij: ‘God was in Christus de wereld met

Zichzelf verzoenende, hun zonden hun niet toerekenend'. En in Romeinen 8: 'Zo is er dan nu geen verdoemenis voor hen die in Christus Jezus zijn, die niet naar het vlees wandelen, maar naar de Geest.'

Dit geven van rust bestaat ook uit een weg nemen van de vermoeidheid zelf. Een last kan weggenomen zijn, terwijl de vermoeidheid nog enige tijd voortduurt. Zo kan men ook door de rechtvaardigmaking ontheven zijn van de zonden, terwijl de ziel zich er nog niet van bewust is. Dan blijft ze desondanks in een staat van vermoeidheid. Het geven van rust wordt pas dan volkomen, wanneer de vermoeidheid zelf wordt weggenomen. Dat gebeurt hier in aanvang en hiernamaals volkomen.

Hier in aanvang wanneer de Heere Jezus aan het vermoeide hart liefelijke vrede geeft nu ze tot Hem gekomen is. Hij doet dat door gevoelig en vertroostend aan het hart bekend te maken dat de zondelast door rechtvaardigmaking is weggenomen. Hij brengt de vermoeide ziel dan in een staat van stilte, rust en geestelijke vreugde. Ze ontvangt vrede in het geweten en een vrolijk gevoelen van haar aandeel aan de Heere

Jezus. Dat is het spreken tot haar van vrede van Psalm 85:9. Het is dat spreken tot haar hart: ‘Wees welgemoed, uw zonden zijn u vergeven’ (Mattheüs 9:2). Dit is niet bij allen in dezelfde mate en trap, en ook niet van eenzelfde duur; ook niet even spoedig, maar meestal nu en dan eens. Van deze rust sprak David in Psalm 116: ‘Mijn ziel, keer weer tot uw rust.’ In Psalm 23 roept hij ervan uit: ‘Hij verkwikt mijn ziel; Hij leidt mij in het spoor der gerechtigheid om Zijns Naams wil.’ En in Psalm 68: Gij hebt Uw erfenis gesterkt, toen zij mat was geworden.’ Evenwel zal naar Micha 2 dit land de rust niet zijn. Zo kan men hierbij ook betrekken de voltrokken en volmaakte rust, die Hij pas geven zal in de zalige hemel na dit leven. Daarvan zegt Paulus in Hebréeën 4: ‘Er blijft dan een rust over voor het volk van God.’ En de profeet Jesaja zegt in Jesaja 57:2 over de rechtvaardigen: ‘Hij zal ingaan in de vrede; zij zullen rusten op hun slaapsteden.’ Dat is een rust die altijd onafscheidelijk volgt op de beginnende, onvolmaakte rust hier in dit leven. Als Hij verder uitziet heeft de Heere Jezus ook op die rust het oog wanneer Hij zegt: ‘Komt herwaarts tot

Mij allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven.'

Toepassing

Wat een gezegende Evangelietaal! Een belofte die de ziel doet verlangen. De Heere Jezus heeft het wel eens terecht gezegd: 'De Heere HEERE heeft mij een tong der geleerden gegeven, opdat ik weet met de moede een woord ter rechter tijd te spreken' (Jesaja 50:4). Zou er ooit beter met de moeden een woord op zijn tijd gesproken kunnen worden, dan met een woord van rust? Kan er ook een krachtiger aansporing zijn voor vermoeiden en belasten om tot Jezus te komen? Waarnaar verlangt een vermoeide meer dan naar rust? En een belaste dan van zijn last verlost te worden? Brengt het u, vermoeide en belaste zielen, niet in vervoering als u de zalige Rustgever u zo hoort nodigen? 'Komt herwaarts tot Mij allen, die vermoeid en belast zijt.' Zoveel woorden, zoveel stromen van verkwikking. Maar houd stil, laat niemand deze ontroerende nodiging en belofte op zichzelf toepassen, behalve zij die in waarheid vermoeid en belast zijn.

Want wat is hun aantal gering. Velen zijn er die het nog nooit zijn geweest en het ook nu niet zijn. Als u zich herinnert wat ik gezegd heb over de ware vermoeidheid, zou u spoedig daaruit kunnen opmaken daarvan een vreemdeling te zijn. Geef tegenover de Heere eens antwoord en sta eens stil bij ieder van de volgende vragen.

Hebt u ooit een levend inzicht gehad in uw verloren staat? Bent u ooit pijnlijk geraakt door uw droevige ellendestaat? Bent u ooit heilig bevreesd en radeloos geweest onder het zien van uw eigen onmacht? Kende u ooit een vurig verlangen naar het middel om zalig te worden en was u er ooit heilig verlegen om?

Als u naar waarheid oordeelt, moet u dan niet eerder erkennen dat u van uw jeugd af geleefd hebt en nog leeft in een ongestoorde gerustheid wat uw staat betreft, terwijl u zich vredig inbeeldt dat het goed met u is.

Ook zijn er die weleens iets gevoelen wat naar vermoeidheid zweemt. Om hen te waarschuwen moet ik zeggen dat niet alles wezenlijke vermoeidheid is, wat sommigen ervoor houden.

Op losse gronden passen ze die belofte van rust dikwijls op zichzelf toe. Zulke mensen zijn er veel onder het uiterlijke christendom. Ze stemmen ermee in dat alle mensen, zij dus ook, tot de grote zondaren behoren, hetzij door geboorte of door hun eigen daden. Die algemene, verstandelijke overtuiging houden ze voor vermoeidheid. Ze belijden ook hun zonden met de mond in het algemeen weleens voor God, en dat zien ze als een bewijs van vermoeidheid. Als hun geweten spreekt, krijgen ze weleens een onaangenaam gevoel, ja zelfs weleens een diepe overtuiging en angst voor hel en oordeel. Ze houden het ervoor dat ze toen vermoeid en belast zijn geweest. Ook zijn er die onder lichamelijke ongemakken zoals diepe armoede, ernstige ziekten of ongevallen, ingrijpende verliezen en allerlei soorten terneerdrukkende beproevingen van lange of korte duur weleens geweldig neergebogen, bitter bedroefd en radeloos zijn. Zulke lichamelijke vermoeidheid zien ze aan voor geestelijke vermoeidheid. Als gevolg daarvan rekenen ze zich tot die vermoeiden en belasten en denken daarop van zichzelf: Ik zal vrede hebben. Maar ook u behoort niet

tot de ware vermoeiden.

Laat ik enerzijds om uw ogen te openen en u te overtuigen en anderzijds om duidelijk te maken wat echt vermoeid is, u nog enige andere kenmerken aan de hand doen van wat nu ware of valse vermoeidheid is. Zo zult u zich de belofte van rust niet anders dan op goede gronden toe-eigenen. Leg uw hart en uw ondervinding er eens naast.

Ware vermoeidheid gaat niet alleen over zonden in het algemeen, maar ook over bijzondere zonden; schijnvermoeidheid werkt niet meer uit dan een algemene overtuiging.

Ware vermoeidheid gaat ook over kleine zonden, ja ook over de wortel der zonde, erfzonde en verdorvenheden. Schijnvermoeidheid echter gaat alleen over grove zonden, die het licht der natuur en het geweten veroordelen.

Ware vermoeidheid is in het algemeen zeer ernstig. Men is er diep door geraakt en laat er zich door uiterlijkheden niet gemakkelijk van afleiden. Maar het hart eist eerst voldoening en de geruststelling door de Heere Jezus. Schijnvermoeidheid zit doorgaans niet zo diep en laat zich door andere bezigheden of uiterlijke ver-

troostingen gemakkelijk uit het hoofd zetten. Of, als die schijnvermoeidheid steeds ernstiger wordt, loopt zij uit op wanhoop en drijft van God en Jezus vandaan.

Ware vermoeidheid gaat over zonde als een zonde die God beledigt (Psalm 51: 6), terwijl schijnvermoeidheid meestal gaat over de straf die men als gevolg daarvan kan verwachten en die men vreest.

Ware vermoeidheid houdt niet op bij verlichting van de straf, maar ze rust niet voordat zij Gods gemeenschap gevoelt. Schijnvermoeidheid is daarentegen om dit laatste weinig verlegen en spoedig gerust als maar de vreze des doods geweken is.

Ware vermoeidheid werkt een ongeveinsde bekering en een haat en ernstig voornemen tegen de zonde (2 Korinthe 7:11). Schijnvermoeidheid laat meestentijds de mens zoals hij is en maakt hem weinig werkzaam tegen de zonde.

Vindt u deze dingen niet bij uzelf, stel u dan niet gerust zonder grond. U behoort nog niet tot hen, die Jezus hier nodigt en aan wie Hij vrijheid schenkt om tot Hem te komen. De mate

van vermoeidheid mag in de een wat groter zijn dan in de ander, maar niemand komt tot Jezus dan onder een wezenlijk zien van zijn verloren staat buiten Hem. Pas die belofte dan ook niet op uzelf toe, want de rust zal voor u niet zijn. Slechts onrust en ellende zullen uw deel zijn. Dan bent u nog geen stap verder dan de veroordeelden en de duivelen in de hel. Die hebben ook hun schrik en angsten, hun pijniging in het geweten, maar ze blijven eeuwig in een staat van onrust.

Daarom, u stille en geruste, u zekere en zorgeloze, mocht u toch eens wakker worden. Nu bespot u misschien velen, die u vermoeid en belast ziet treuren onder het gewicht van hun zonden, want dat is natuurlijke mensen eigen. Maar als u hun geluk en uw ongeluk zou kennen, hoe zou u wensen uw tranen te vermengen met die van hen. Zoek dan zonder uitstel eens echt vermoeid en belast te worden.

Zoek toch een levend inzicht van uw zondige staat te verkrijgen. Zie hoe groot deze is en let hierop, zodat u zich verfoeit en ontzet. En zie hoe groot het gevaar is dat u onvermijdelijk boven het hoofd hangt, als gevolg daarvan. Sta

daarbij tot uw ontzetting stil: ben ik zo dicht bij de hel en ben ik daar zo gerust onder? Zie onder dat alles uw diepe machteloosheid en radeloosheid om uzelf te redden. Onbetaalbare schulden en geen schepsel bij machte om voor u in te staan.

Zoek over dit alles een heilige verslagenheid en verlegenheid te krijgen. Zeg: 'Wee nu onzer' (Klaagliederen 5:16) en klop op de heup (Jeremia 31:19). Voeg daar dan bij een misnoegen over uw staat, waarin ge niet kunt blijven. Het gaat zo het gaat, u zult een weg moeten vinden, buiten uzelf. Zoek dan Jezus in het oog te krijgen met al Zijn volheid en bereidwilligheid. Probeer naar hem toe te gaan, en leg u zo zondig als u bent voor Hem neer. Werp u in Zijn armen. Zo kan ik u verzekeren dat u rust zult vinden.

Maar u, gunstgenoten van de Heere. Wanneer u alles oprecht hebt overwogen, hebt u uit het voorgaande kunnen opmaken dat u op de weg der vermoeiden geweest bent of nog bent of nog zult komen. Zie daarin uw onschatbaar geluk, dat de menslievende Rustgever u tot

vermoeiden heeft gemaakt met het doel, u tot Hem en tot de ware rust te brengen. Maar gebruik dan uw vermoeidheid ook altijd als een gegronde reden om tot Jezus te durven komen en bij Hem de rust te zoeken. Wat is het verkeerd dat sommigen onder u bij een overmaat van vermoeidheid, voortdurend geen vrijmoedigheid vinden om tot Jezus te durven komen. Treurende, door onweder voortgedrevenen, ongetroosten, wat is dat dwaas om uw grond om te mogen en te moeten komen, als een verhindering te gebruiken en achter te blijven. O geraakten en vermoeiden, dat is een aanslag van de satan op u om u van Jezus weg te houden. Zou Hij u door vermoeidheid toebereiden om tot Hem te komen, en zou u dat niet durven? Omdat Hij u niet zou willen hebben? Laat u toch door geen ongegronde, schroomvalligheid tegenhouden. Zeg niet: ik ben niet vermoeid en belast genoeg. Of: de Heere Jezus is voor mij te groot en te voornaam. Ook niet: ik ben te vuil, te zondig, te walgelijk. Of: Ik heb te lang gewacht en gezondigd tegen Zijn langdurige en veelvuldige nodigingen. Wat staat u toch te dralen met tranen van on-

vrijmoedigheid in de ogen? U zou wel willen en u durft niet. Zie daar het Woord van uw Jezus Die uw heil wenst: ‘Kom herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven.’ Deze nodiging is voor u, of zij is voor niemand. Het komen kan u geen schade doen, maar wel het achterblijven. En u zult er ook niet door in nood komen. Want Hij geeft u niet alleen vrijheid om te komen, maar het is Zijn wens, Zijn bede. En u kunt staat maken op Zijn Woord. Hij zegt: u zult de rust vinden.

Ja maar, hoor ik nog een ander soort vermoeide zeggen, die het hier op de belofte wagen: dat gaat zo gemakkelijk niet. Ik ben al jaren achtereen een vermoeide, topperige belaste geweest, en ik weet niet beter of ik zoek het bij de Heere Jezus. Maar ik vind geen rust. Daar heb ik zo lang naar verlangd, maar nog is ze er niet. Ik blijf gebogen voortgaan onder het zien van mijn zonden. Ik ga klagend achter de Heere Jezus aan en ik vind geen verkwikking. Ik moet met Baruch zeggen: ‘Ik ben moede van mijn zuchten en vind geen rust’ (Jeremia 45:3). Mijn wonden zijn wijd en diep en ik gevoel geen genezing.

Maar let nu eens hierop.

Ligt het niet aan uzelf? Gaat u wel genoeg naar Jezus toe? Na vermoeidheid volgt geen rust, maar wel op het komen: 'Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt en Ik zal u rust geven.' Daaraan mankeert het dikwijls. Men blijft te veel bij zijn vermoeidheid staan, met smart en onvrede en men gebruikt ze niet genoeg om gelovig, veelvuldig en aanhoudend naar Jezus te gaan.

Wanneer het daar niet aan schort, kan ik u verzekeren dat u al rust hebt en u weet het niet. U bent al vrijgesproken van schuld en straf, van vloek en toorn en van veroordeling door de rechtvaardigmaking. Dat is de rust waarop Jezus hier allereerst en voornamelijk ziet. Die kunt u hebben zonder het te gevoelen. Ja, ik verzeker u dat u die al hebt als u in waarheid maar eens tot Jezus bent gekomen. Is dat niet genoeg?

U zult zeggen, ja maar ik wilde een gevoelige rust hebben, waardoor de onrust van mijn hart gestild wordt. Dat is goed, maar misschien wil de Heere dat nog wat uitstellen om wijze redenen. Wacht dat af. Die gelooft, zal niet haasten.

Uitstel is geen afstel.

Mogelijk hebt u van die gevoelige rust al iets ontvangen en u hebt er niet op gelet. Dat gevoelige is in trappen zeer onderscheiden. Het duurt ook dikwijls niet zo lang en daardoor hebt u het misschien niet zo opgemerkt. Ga eens terug in de tijd. Het zou geen wonder zijn als u in beginsel al niet iets bij ondervinding zou kunnen zeggen over gevoelige ontmoetingen.

In ieder geval als uw reis over de zee van deze wereld steeds met vermoeidheid gepaard bleef, zou het dan niet goed zijn als u in de haven ervan wordt verlost? Is de rust in dit land er niet veel, de hemel zal ongetwijfeld uw rustplaats zijn. Daar zal in een ogenblik al uw vermoeidheid van u worden afgenomen. Daar zal de rust zijn zonder zonde, zonder smart. De eindeloze rust, de eeuwige Sabbat, rustdag zonder verstoring. Om eeuwig te rusten in de algenoegzame Zaligmaker en door Hem Die op de troon zit overschaduwd te worden met een zalige en vredevolle rust tot in een eindeloze eeuwigheid.

AMEN

Ja, ik wens abonnee te worden op de Reveil-serie.

Naam:

.....

Adres:

.....

Postcode:

.....

Plaats:

.....

Zend ook een proefnummer aan:

Naam:

.....

Adres:

.....

Postcode

.....

Plaats:

.....

.....
(Handtekening)

Deze antwoordkaart in envelop zenden naar: (voldoende frankeren)

Pieters Media bv
Voorstraat 5
4503 BH GROEDE

Uitgave
STICHTING “SMYTEGELT-FONDS”

REVEREIL-SERIE

Voorzitter
Ds. J. Westerink, Urk

Secretariaat
Heereweg 7, 2161 AB Lisse.

Vrije giften en abonnementsgeld
storten op IBAN: NL94 INGB 0000 5814 92
t.n.v. Penningmeester
“Smytegeltfonds”, Putten

Abonnement: € 12,- per jaar (10 ex.)

**Opgave nieuwe abonnees en
adreswijzigingen aan:**

Pieters Media bv,
Voorstraat 5,
4503 BH GROEDE

of per e-mail: reveil@pietersgroede.nl
www.reveilserie.nl